

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrletno K 5.—, mesečno K 1'70. — Iz tuzemstva celoletno K 30.—. — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Francišanska ulica 34.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju pusti. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Obrtniki, na delo do zmage!

Danes v četrtek opoldne se končajo volitve v trgovsko-obrtno zbornico. Ta dan se pokažete Vi slovenski obrtniki, ki čutite **narodno** in mislite **napredno**, ta dan nastopite Vi, da **zmagate**. Volitve v trgovski kategoriji so brezdvomno za narodno-napredno stvar dobro izpadle. Treba je **danes dopoldne** le še Vašega dela in truda, da **zmagate** Vi in da **zmaga** z Vami narodno-napredna **stranka** in narodno-napredna **ideja**. Pojdite torej in pridobite zlasti še **zelenih glasovnic**. Vsak **poedini glas odločuje**. En korak pred volitvijo zaleže, tisoč očitaj po volitvah nič! **Na delo torej!**

Kandidatje nar.-napred. stranke so:

Za veliko obrt

(rumene glasovnice):

Ivan Bonač, tovarnar in posestnik v Ljubljani.

Za srednjo obrt

(bele glasovnice):

Ivan Rakovec, tovarnar in posestnik v Kranju.

Ivan Schrey, pekar in posestnik v Ljubljani.

Fran Ksaver Stare, sobni slikar in posestnik v Ljubljani, Sodna ulica.

Lavoslav Bučar, gostilničar in posestnik, Koštanjeva.

Za malo obrt

(zelene glasovnice):

Engelbert Franchetti, brivski mojster v Ljubljani.

Opozarjamo vse volilce, da naj pošljejo glasovnice naravnost **tajništvo narodno-napredne stranke**, oziroma pisarju dr. Novaka. Opozarjamo še enkrat na **zelene glasovnice**, katerih danes dopolnimo še kar največ pridobite. Ako storite to, potem je nam **zmaga zagotovljena na celi črti!** V boj! Na delo!

Novonemška kulturna zveza v Avstriji.

Te dni so razdaljali med nemškim svetom lično knjižico z naslovom: »Der neudeutsche Kulturbund in Oesterreich«. Pridobiti hočejo z njo novih članov za t. zv. novonemško kulturno zvezo.

Brošura nosi na čelu lep citat, besede Herbertove: Bessere Zeiten durch bessere Menschen — po naše: »**boljši ljudje, boljši čas**«. To je nekaka maksima cele brošure in njene pisatelja. Pisatelj te knjižice je namreč znani nemški mestni zdravnik v Libercu na Češkem dr. Rössler, ki že peto leto izdaja lepo nemško revijo: Neues Leben »Novo življenje«.

nje avstr. nemštva. Dr. Rössler je ustanovil že pred poldrugim letom novonemško kulturno zvezo, ki je imela svoj delokrog posebno med Nemci na Češkem; sedaj naj bi se delo nove kulturne zveze razširilo po vsej Avstriji. Glasilo te zveze, naj bi bila revija »Neues Leben« v Libercu pa naj se izpopolni že ustanovljeni »Kulturverlag« in v tem kulturnem založništvu naj bi izhajale brošure, knjige, dela, časopisi in vse, kar bi služilo zvezi pri njenem delu za notranje prerčenje nemštva. Zveza ima tudi namen ustanoviti avstrijsko nemško ljudsko akademijo, ki bi skrbela za ljudska predavanja v vseh nemških delih Avstrije. Za te svoje lepe in velike namene zbira dr. Rössler člane in podpornike za novo društvo. Na ta način bi razpolagala zveza kmalu s 100.000 K in bi začela svoje delo. Dasi sodi dr. Rössler o vsakem nekoliko optimistično, je vendar mogoče, da se kmalu uresniči njegov načrt. Značilno pa je, da je vse to Nemcem potreba, ko imajo vlado, šole, univerze, akademije, učena društva, časopise, revije, veliko literaturo, knjižnice, Schulvereine, Südmärkte, Roseggerjev fond in poleg tega nešteto drugih sredstev za svoje kulturno življenje. Dr. Rössler v brošuri dokazuje potrebo nove zveze. Pravi: danes se pogosto govori o propadanju narodnega duha. Da bi povzdignili svoj narod, smo zidali šole, iskali smo politične moči in kričeli narodnih izjav; mi ne trdimo, da bi vse to za nas ne imelo pomena: toda, ali smo s tem storili vse; ali smo s tem prišli do korena zlu? Dr. Rössler pravi, da ne, kajti kar so naredili Nemci, so naredili tudi drugi. »Mi smo za narodne šole izdali milijone — nasprotniki tudi, v zadnjih desetletjih smo v težkih bojih priborili marsikateri ministrski portfelj in marsikaj mandat — nasprotniki tudi, v narodni razstavi smo pokazali svoje delo in uspehe — nasprotniki tudi. Sploh kar storimo mi, store tudi nasprotniki; zunanje sile si ostanejo na ta način vedno enake in ravnotežje se ne izpremeni. In kakorkoli je zunanji odpor potreben in kakor zasluzno je delo onih, ki se bore v tem boju, vendar se na ta način ne da nič stalnega ustvariti, in z našimi zunanji silami ne bomo pregnali strahu narodnega propada.« Le z **notranjim bojem**, s **poglobljenjem narodnega življenja**, s **prerojenjem notranjih sil** upa dr. Rössler doseči novih uspehov in povzdigniti nemštvo. Po njegovem mnenju je to misija nemškega naroda. V začetku brošure namreč kaže pisatelj, da so Nemci v zadnjih desetletjih zelo napredovali na zunanji: o politiki, o gospodarstvu, v tehniki, ustvarili so si mogočno zunanjo kulturo — toda manjka jim **notranje kulture**, poglobljenja duševnega. V tem oziru jim je treba začeti »Novo življenje«, kajti le s tem je dana podlaga bodočega lepšega silnejšega razvoja.

To **prenovljenje notranjosti** naj izvrši novonemška kulturna zveza. Doslej so taki glasovi prihajali iz Anglije in Amerike (dr. Rössler menda misli na imena kakor Trine, Emerson) toda to **notranje prerčenje je treba postaviti na strogo narodno podlago**. Zato ima zveza tri velike naloge: povzdigniti med nemškim narodom: **higijeno, pravnost, in razumnost**, (prosveto) torej vzgojiti **zdravo značajno in razumno generacijo**. Taka generacija pa se ne da vzgojiti naenkrat, ampak z delom in sicer z vzgojo posameznika; zato je glavna stvar **vzgoja osebnosti, vzgojiti dobre, zdrave, značajne ljudi**, izpopolniti nemški značaj in ga izkristalizirati do **najvišje popolnosti**. Le tak narod bo imel **bodočnost**. Dr. Rössler imenuje

svojo smer **notranji nacionalizem**, kajti tudi pri **narodnostnem boju** zmaga vedno le **notranja sila** in nazadnje le ona odločuje. Dr. Rössler da primeren vzgled. V nekem mestu živita dve enaki družini, recimo Müller in Majer. Müllerjevi žive tiho skromno — zato še ne samostansko — so delavni in zmerni — privoščijo si primerne zabave, imajo zdravo stanovanje in primerno hrano, ženijo se previdno in pozdravijo vsakega novega Müllerja z veseljem. Imajo kolikor mogoče mnogo otrok, ki jih lepo vzgoje brez posebne skrbi, kaj jim bodo dali na življenja pot. Pri Majerjevih je pa čisto drugače: Hčere preplešejo cele noči, po dnevi so »milostive gospodične« in se ne lotijo nobenega dela. Sinovi so površni mladi gospodje, ki hočejo imeti povsod prvo besedo, nazadnje pa vse puste, ko je treba — delati; pri ženitvi se gleda samo na denar, ne pa na dobro raso, posebno pri ženskem spolu. Ker je o poroki težava in so otroci le za sitnost, vzgoja pa da mnogo truda in ker preveč družine razbije premoženje — se vpelje takozvani sistem dveh otrok. Tako gresta in se razvijata ti dve družini nekaj desetletij druga ob drugi: ena po težki in trdi poti navzgor, druga po lahki in komodni poti navzdol. Nekega dne zagleda že stoti Müller božji svet, zadnji Majer pa umrje v ubožnici. Prvi so zmagali nad drugimi s svojo značajnostjo, s svojim zdravjem in v svojo silo. In vendar med obema družinama ni bilo nikakega boja. Vse se je vršilo mirno, naravno, samo po sebi umevno. »**Kakor je pri družinah, tako je pri narodih**«, pravi dr. Rössler. Le zdrava, trdna in značajna generacija bo zmagala. Kulturna zveza naj vzgoji tako generacijo. Čas jo zahteva: prišel je čas nove reformacije: v nemški državi se je nakopičila svetovna kultura; vse kulturne smeri se tam stikajo in čuti se prerčenje. To mora priti tudi med avstrijske Nemce. Liberec leži v sredi med severom in jugom, med Nemčijo in Avstrijo, zato je to mesto poklicano da vrši veliko nalogo pri prerčenju nemštva. Temelj je položen, treba je le razširiti delokrog na vse strani.

DOPISI.

Iz Loža. Ravno kar je deželna vlada potrdila 11 pravilno izvoljenih odbornikov, mandat klerikalca pa je ovrgla in tako so bili oči Hlabše degradirani. Namesto vloge župana igrali bodo samo odborništvo. Posebno duhovitega pokazal se je sedaj pri pobiranju glasovnic za volitev v trgovsko in obrtno zbornico. Obšel je vse iz Loža preko sv. Ane na Dano, a sreča mu ni bila posebno mila, akoravno je imel seboj adjutanta. V občini Lož je dobil cele štiri glasovnice. Za počit! Komandirali bi radi vsem korporacijam, a volilcev in davkoplačevalcev nimajo za sabo. V tem obupnem stanju priskočil je na pomoč neki trgovec. Ta nezadovoljnej se pritožuje čez vse mogoče javnosti koristne naprave, a ponosi pošilja otroke vodo zajemat na vodnjak sredi Loža. Povdarja proti vsakemu, kdor ga hoče poslušati, da on razume vse, in zna vse. Novo izvoljeni občinski zastop, to so sama teleta, tako se je ta kapaciteta pred kratkim izrazila. Ljudje mu pravijo vzeznal! Pričakujejo, da bo poleg mnogobrojnih pritožb vložil tudi prošnjo za ravno kar razpisano mesto babice in desnega razbojnika na Križni gori. Nemoremo si kaj, da ne bi omenili tudi osebe gospoda voditelja S. L. S. Tako so ga baje nazivali gospodje pred so-

diščem. Poprej je vedno kaj pisal v »Domo-ljuba«, sedaj pa čepi kakor ščurek za lajšto. Boji se, ker se mu je nabralo toliko masla na glavi, da molči kot grob. To vam je pravi tip modernega jezuita. Na jeziku ima Boga, okrog telesa redovniško vrvo, v srcu pa hudiča. Temu katoliškemu moralistu očitajo njegovi najbližji stvari, katere se ne da dovolj ožigosati. Rado-vedni smo le, ako bodejo na merodajnem mestu vse to molče na znanje vzeli. Za sedaj dovolj. Ob priliki zopet nasvidenje.

SPLOŠNI PREGLED.

Parlamentarno. Kakor smo že brzojavno poročali zboroval je včeraj odsek za državne uslužbenke, ter je končal z včerajšnjo sejo debato o službeni pragmatiki, nato se je vršila debata o napredovanju pisarniških pomožnih moči in pisarniških oficijantov. V tem vprašanju je prišlo do hudih debat med zastopniki vlade in poslanci. Sekcijski šef pl. Fries je izjavil, da ima nalog protiviti se ti predlogi, a ukaz je ukaz! Vseled teh besed se je vnela daljša debata, v kateri so poslanci zahtevali, da naj se odsled udeležijo posvetovanj odseka sami ministri a ne več uradniki. Predsednik baron d'Elvert je hotel že odstopiti a nazadnje se je sklenilo, da se na prihodnjem sejo odseka zastopniki vlade ne vabijo več, ker bodo poslanci sami sklepali o situaciji, ki je nastala vsled te izjave zastopnikov vlade. — V parlament je prišlo včeraj tudi veliko raznih deputacij, med njimi predsedniki zvez poštinih uradnikov, ter velika deputacija učiteljskih zvez na Češkem, ki se je oglasila pri ministrskem predsedniku grofu Stürgkhu, finančnemu ministru Zaleskem in naučnemu ministru Hussareku. Deputacija je pozvala ministre, da naj se zavzamejo za vso silo za to, da se dajo deželam v najkrajšem času objubljena sredstva za regulacijo učiteljskih plač na razpologo. Ministri so izjavili, da bodo skrbeli za to, da se zadeva kolikor mogoče hitro uredi, izrekli pa so tudi željo, da naj bi posamezni deželni zbori sklenili v tem zmislu zakone. Učiteljska deputacija je vzela to izjavo z zadovoljstvom na znanje.

Bolgarsko sobranje. Vlada je predložila bolgarskemu sobranju konzularne, pravneinzi-ročilne ugovore kraljevine Bolgarske z Avstrijo, Nemčijo, Rusijo in Francijo, dalje je predložila dogovor z Avstrijo, v katerem se priznava cerkvenim in šolskim zavodom, ki stole pod patronatom avstro-ogrške monarhije polnopravnost. Kod dodatek pravnim in izročilnim ugovorom se je predložila predloga po kateri se ta dva ugovora razširita tudi na Bosno in Hercegovino.

Hrvaška. Kakor se iz Zagreba poroča, je poslani odbor hrvaške stranke prava sklenil sprejeti v principu predlogo hrvaško-srbske koalicije, po katerem naj se sklene skupen nastop opozicijskih strank pri bodočih volitvah. Natančneje se bo pa posvetovalo o ti predlogi shod strankinih zaupnikov. — Ban Cuvaj je po poročilih pravaškega lista, poklican na Dunaj, da se izjavi v kabinetni in vojaški pisarni o spomenici stranke prava, ban Cuvaj ni nič kaj zadovoljen s tem pozivom. Znano je, da je v ogrskem državnem zboru rekel Khuen Hédervary, da take spomenice romajo vedno v papirni koš, a kakor se vidi, se sedaj to ni zgodilo!

LISTEK.

Pod jarmom.

Roman iz bolgarskega življenja pred osvoboditvijo.

Spisal Ivan Vazov. — Poslovenil Podravski.

(Dalje.)

Rekel sem vam že, da me ni iskal.

»Čudna stvar«, odvrne zdravnik.

»Če le ta človek ni razbojnik, ki se je splazil pod vašo streho, baj Marko?« vpraša Ivan-čo; »propaganda torej le ni bila brez vzroka.«

»Ni mogoče, da bi ta mladenič bil razbojnik; takšni ljudje se spoznajo že po zunanjo-
sti«, omeni doktor.

Razgovor je dobil neprijeten obrat in Marko, hoteč mu dati drugo smer, se obrne k Sokolu:

»Doktor ali čitate časnike? Kaj je s hercegovinsko vstajo?«

»Sopara ji vhaia, baj Marko. Pa junaški narod je doprinala čudeže, toda kaj zamore opraviti zoper presilo?«

»Ha, perišče naroda in koliko časa se je držal! Ali bi mi ne mogli doprinesiti nekaj podobnega?«

»Nu, pa bi poskusili«, omeni doktor.

»Nas je petkrat toliko, nego Hercegovincev, toda mi še ne poznamo svoje moči.«

»Ne omenjaj takšnih reči, doktor,« reče Marko. »S Hercegovinci je drugače, a z nami zopet drugače; mi se nahajamo v samem peklu; samo ganiti se je treba in pokoljejo nas kakor ovce. Pomoči ni od nikoder.«

»Vprašam te še enkrat, baj, ko bi posku-

sili?« ponovi navdušeno doktor. »Nas koljejo in davijo brez tega, da bi se bili ganili... čim krotkejšo ovce smo, tem huje nas pobijajo. Kaj jim je napravil nedolžni otrok Gantov, ki so ga prinesli včeraj brez glave? Nam groze z vrvo, ako hočemo ugovarjati zoper tiranstvo, toda Emeksz-Pehlovcem je dovoljen brez kazni doprinalati zločine. Kakšna pravica je to? Kako zamore trpeti kakšen jarem celo najslabši na duhu? Tudi rešeto ima srce, pravijo naši.«

Med tem je vnišila babica Ivanica. »Ali veste, je dejala, Pena je pred hipom, predno je začelo deževati, začula strel... Kaj je zopet to? Sveta Bogorodnica, že so zopet ugonobili kako krščansko dušo...«

Marka je to ganilo; lice se mu je spremeni-
nilo. Slutil je, da se je Kraljiču nečesa pripetilo. Zabolelo ga je v srce od žalosti, katere ni mogel skriti.

»Baj Marko, kaj vam je,« reče doktor, zroč v njegovo izmučeno lice.

Med tem je dež ponehal. Gosta sta vstala hoteča oditi. Novica ju je vznemirila.

»Bah, steklenice so ropotale, služabnica se je zlagala, ne bojte se, le pogumno!« je hrabro kričal Ivančo Jot, babica Ivanica, kje so vaše stranske duri? — In ko je Marko pospremil doktorja, je Ivančo smuknil skozi stranske duri, ki mu jih je odprla njegova žena.

V.

Kaj se je zgodilo dalje po noči.

Doktor Sokolov je potkal na svoje duri. Prišla mu je odpret starka, on pa vhaiaje, jo je vprašal polagoma:

»Kaj dela Kleopatra?«

»Povprašuje po tebi,« mu odseka baba kratko.

Doktor prekorači široko dvorišče ter vni-de v svojo sobo. Ta soba, ki mu je služila za delavnico, lekarno in spalnico, je bila gola, široka, s predalniki v stenah in z globokim kominom. Na eni polici so stala v vrsti vsakovrstna njegova zdravila, na mizi možnar, nekoliko zdravniških knjig in revolver. Nad posteljo je visela dvocevna puška. Samo ena slika je dičila sobo: slika črnogorskega kneza Nikolaja. Vse to je kazalo, da je to stanovanje lahkomišljenega mladeniča: nered, tišina, prostost. V kotu so se nahajale odprte duri, ki so držale v klet. Ondi je pred leti prenočeval revni Levski*.

Doktor je malomarno odložil fes in suknjo ter približavši se k nim durim, zaploskal z rokami in zaklical:

»Kleopatra! Kleopatra!«

Nihče ni odgovoril.

Kleopatra! Pojdi ven, moja golobica!

V kleti se je začel neki glas.

Doktor, vsedši se sredi sobe na stol, za-kliče: »Pojdi sem, Kleopatra!«

Prikaže se medved, prav za prav medvedka, samica.

Približala se je, vlekla svoje široke tace po tleh in radostno momljala. In dvignivši se, je položila prednje tace na doktorjeva kolena, odprla pri tem široko gobec z belimi, ostrimi zobmi. Laskala se je kakor mal. psiček. Doktor jo je pobožal po mehki dlaki na glavi in pustil, da mu je lizala roko. Medvedka mu je oblizala celo in jo potem prijala.

To žival je še kot mladiča vjel v Srednji

* Dijakon Levski, eden izmed najbolj odlo-
ganih in najvnetejših bolgarskih apostolov-
agitatorjev. Leta 1873. so ga Turki obesili v Sofiji.

gori nek kmečki lovec ter jo podaril doktorju Sokolu, ki mu je ozdravil sina nevarne bolezni. Doktor se je strastno navezal na žival in se trudil na vso moč, da bi jo dobro izuril. Kleopatra se je pod takšnim nežnim varstvom dobro razvijala, lahko si osvojevala telovadne vaje, pri čemer je njena vdanost do gospodarja naraščala od dneva do dneva.

Kleopatra je že znala plesati medvedjo polko, podajala je doktorju klobuk, pospravljala in čuvala sobo kot nekaj pes. To je bila v resnici »medvedja postrežba«, kakaj s svojjo nav-
zočnostjo pri hiši je doktorju odganjala bolni-
ke. Toda doktor se je le malo zmenil za to.

Ko je, plesajoč polko, prišla v največji o-
genj, je grozno rjovela in vsa »mahala« je ve-
dela, da draga Kleopatra pleše. Tedaj se je tudi oveseljeni Sokolov spustil za njo v ples.

Tega večera je bil uprav dobro razpolo-
žen k svoji nežni Kleopatri. Izvleki kos mesa, dajal ga ji je iz rok. »Na, jej, moja golobica; la-
čen medved ne pleše dobro, pravijo stari ljud-
je, jaz pa hočem, da mi danes zaplešeš kot ne-
kaka kraljična.«

Medvedica je razumela njegove besede in zarjovela. To je pomenilo: pripravljena sem. Doktor je jel udarjati po medeni ponvi ter pri tem zapel veselo:

»Hej, Dimitra, rusolasa devica,

Nu, povej svoji materi, Dimitra,

Naj ne rodi več otrok, kot si ti...«

Kleopatra se je postavila na zadnje tace ter navdušeno jela plesati, momljajoč pri tem. Nakrat pa se je zakadila k oknu ter razjarjena zarjovela. Doktor je osupel videl, da se naha-
jajo ljudje na dvorišču.

Pograbil je revolver. »Kdo je tam?« je vprašal ter udaril Kleopatro; češ naj molči.

Ljubljanski občinski svet.

(Seja dne 14. februarja 1912.)

Ob šestih otvoril župan dr. Ivan Tavčar sejo in imenuje za overovatelja zapisnika obč. svet. Bonača in Kristana.

Nato naznani, da mu je došla zahvalna brozavka za njegove čestitke ob priliki poroke nadvojvodinje Izabele Marije z bavarskim princem Jurijem. Kere bo praznoval 21. t. m. nadvojvoda Rainer diamantno poroko si izprosi župan dr. Tavčar dovoljenje obč. sveta, da mu čestita, kot da sme tudi v vseh sličnih zadevah nadomestovati obč. svet, čemur ta soglasno pritrdi.

Ker ni proti zapisniku nobenega ugovora se ta odobri.

Sledi poročilo finančnega odseka.

Poroča obč. svet. Milohnoja.

Deželna vlada je naznanila županstvu, da hoče poddržati mestno policijo. V smislu § 45 obč. reda pa ima občina pravico, da se določi znesek, ki ga ima občina plačevati državi za prevzem policije, edino le v soglasju občine. Vsled kratko odmerjenega časa ni bilo mogoče dobiti od vseh občin potrebnih pojasnil. — Imamo pa državni proračun iz leta 1912, v katerem je že država določila provizorično svoto, ki jo naj bi občina plačevala. § 26 obč. reda pa ne dela nobene razlike med provizorično in definitivno določenim zneskom. Država je določila v proračunu svoto 130.000 K, ki naj bi avtomatično rasla.

Na podlagi proračuna je pa razvidno, da je ta svota velikansko pretirana. Isti proračun kaže svote, ki jih plačujejo druga mesta.

Dunaj s 2.050.000 prebivalci plačuje za policijo 1.001.500 K, Praga s 700.000 prebivalci 225.424 K.

Cernovice s 78.000 prebivalci 60.000 K, Lvov s 211.000 prebivalci in Krakov s 137.000 prebivalci skupno le 6400 K. Gorica s 31.000 prebivalci 6000 K. (Čujmo!)

Ljubljana bi potemtakem plačevala 160-krat toliko kot Lvov.

Danes velja Ljubljano policija okroglo 140.000 K. Če prevzame država policijo za svoto 130.000 K, tedaj bi morala občina znatno več plačevati, ker ne bi prevzela državna policija vseh opravil. Občina bi se potrebovala 20 osebja, kar bi stalo 40.000 K in poleg tega ni država primorana, da prevzame vse osebe, kar bi veljalo občino zopet 35.000 K. — Ljubljana bi morala plačevati torej za policijo kljub temu, da nima nobenega upliva na njo, sedaj nad 60.000 K več.

Zato stavi finančni odsek predlog, da se naroča županu, da doseže spremembo § 2. zakonskega načrta in da se določi mesto svote 130.000 K in avtomatičnega naraščanja 1000 K za vsakih 1000 novih prebivalcev — svota 50.000 K brez avtomatičnega naraščanja, oziroma svoto 40.000 K z avtomatičnim naraščanjem 500 K za vsakih 1000 prebivalcev.

K besedi se oglasi obč. svet. dr. Ambrositsch.

Njegova stranka bo glasovala za predlog odseka, ker v resnici ni zahtevana svota v nobenem razmerju s prispevki, ki jih plačujejo druga mesta. Na podlagi številke dokaže govornik, da bi smela plačevati Ljubljana k večjemu 20.000 K. (Odobravajne.)

Govori nato obč. svet. Kristan.

Le s težkim srcem bo glasoval za odsek predlog, ker delajo z občinsko avtonomijo tako kot svinja z mehkom. Država ima res pravico poddržati policijo, ali to samo takrat, kadar zahtevajo to višji državni interesi. Kateri so ti višji državni interesi?

Triller: Bližina meje.

Dobro bi bilo, da država to tudi občini pove, ne samo deželi. Ker nazadnje vendar ni nobena taka umetnost voditi policijo v občini z 40.000 prebivalci, da ne bi tega zmogla občina sama. Če je pa današnja policija tako klavrna, da je podržavljenje nujno, potem se pa naj pove, kje je tista klavnost. Govornik ni ravno preveč zaljubljen v državno idejo, vendar razume, če hoče država varovati svojo avtoriteto. Ali kedaj se je zgodil slučaj, da bi bila državna avtoriteta v nevarnosti. Če gre vojaštvo na ulico, to vendar ni še znak, da je v nevarnosti avtoriteta, ker I. je šlo vojaštvo sploh brez potrebe na ulico, II. se pa to dogaja tudi v mestih, kjer je državna policija. Zato misli, da so tu drugi momenti.

Vlada dobi s podržavljenjem policije nove kompetence in omogočeno ji je, da vodi pri nastavljanju svojo presonalno politiko, ki bo gotovo tudi posegla v nepersonalno politiko.

Če je bila policija nezadostna, tedaj zahtevajo demokratična načela 20. stoletja, da se razmere zboljšajo, ne pa, da jemlje avtonomni korporaciji policija. Posebno sedaj je tako ravnanje neutemeljeno, ko je v občinskem svetu toliko strank, ki je kontrola zasigurana.

Da bi se morala Ljubljana ponižati je nepojmljivo in najraje bi se postavil principielno proti odsekovem predlogu, če ne bi vedel, da bo itak vse zaman. — Če pa že moramo oddati policijo, pa zagrabimo saj v finančnem oziru. (Odobravajne.) Nerazumljivo je, kako more vlada, ki vendar pozna razmere zahtevati tako visoko svoto. Če hoče imeti vlada svojo teritorialno armado, naj jo tudi sama plača. Predlaga, da naj župan v dežel-nem zboru povdari, da ni občinski svet prav nič navdušen za podržavljenje, ker se s tem krši avtonomija mesta Ljublane.

Podžupan dr. Triller opozarja, da bo služila policija tudi okoliškim vsem in da je čudno, da naj bi tudi za te vasi plačevala Ljubljana. Upoštevati je pa tudi treba usodo provizoričnih mestnih stražnikov, ki so lahko brez kruha, če jih ne prevzame država in usodo onih, ki služijo že 15—20 let, katerim lahko država odreče veljavnost službenih let, ki so jih prebili pri mestu. Zatop redlaga resolucijo, da se naproša vlada, da prevzame vsa mestno stražo.

Obč. svet. Lilleg izjavi, da je S. L. S. za odsekov predlog

Pri glasovanju je odsekov predlog soglasno sprejet kot tudi resolucija dr. Trillerja. Sledi poročilo pravnega odseka.

Poroča obč. svet. Višnikar.

Deželni zbor je naročil občinskemu svetu, da se izjavi glede izpremembe § 7 občinskega reda, da so občani tudi oni, ki ne stanujejo v Ljubljani, dalje glede spremembe § 24 volilnega reda, glede novih kuvert in glede spremembe § 48, da se šteje preostanek glasov po višini neupoštevanih glasov. Glede spremembe § 7, predlaga vsek, da se vrne sprememba s protestom dež. zboru, ker je ta sprememba nezakonita. Z ozirom spremembe volilnih kuvert, je pa odsek mnenja, da je to povsem nepotrebno, ker morejo biti tudi bele kuverte povsem neprozorne. (Poročevalec pokaže tako kuverto.) Tudi glede spremembe § 48 je odsek istega mnenja, ker je bil zakon sklenjen šele l. 1910. in ni umestno, da se ga vsako leto prenareja. — Stavi tem izvajanjem primerne predloge.

V imenu S. L. S. govori obč. svet. dr. Detela, ki pravi, da se ne sme gledati na posledice, ampak samo na to, ali je zakon dober ali slab.

Klici: Slab je slab.

Če je slab ga je treba popraviti. Tudi se mora nuditi občanom in meščanom enaka pravica. Končno še pravi, da ubije večja moč pravico (misli je gotovo na deželni zbor). Njegova stranka bo glasovala proti odsekovem predlogu.

Zastopnik Nemcev dr. Ambrositsch izjavi, da glasuje njegova stranka za odsekov predlog glede spremembe § 7, ker že ta volilni red zadostno upošteva okoliščane. Glede § 24 je njegovi stranki vsejedno, kar se ukrene, glede § 48 bo pa glasoval proti odsekovem predlogu, ker je v korist manjšine, v kateri bodo Nemci gotovo vedno.

Nato govori obč. svet. Kristan.

Če povpraša dež. zbor iz uljudnosti obč. svet, za mnenje o zakonu, tedaj nemore reči ničesar drugega, kot da ga naj kar takoj uniči, tako slab je. Zakon je nedemokratičen. Pri spremembi § 7 moramo govoriti v posledicah, ker so te tako ozko spojene z zakonom, da že o tem čivkajo vrabci na strehah. Že volilni red je dovolj krivičen s spremembo § 7 postane pa še bolj. Govornik omenja natančno vse krivice volilnega reda. Kar se tiče mnenja dež. zbora, da varujejo bele kuverte v I. razredu premalo tajnost, je to povsem neutemeljeno. Skrbeti je treba predvsem za tajnost v II. in III. razredu, kjer lahko delujejo zelo agitatorji.

Zajc: Vse agitatorje je treba zapreti.

Kristan: Ne vem, če bi Vam bilo vedno prijetno g. doktor!

Pri volilnih v I. razredu je to izključeno. S spremembo § 48 pa soglašam.

Nato stavi z ozirom na vse krivice, ki jih obsega sedanjí volilni red več izpreminjvalnih predlogov. Volino pravico naj imajo samo oni, ki stanujejo v Ljubljani, v tretjem razredu se naj odpravi volitev volilcev iz I. in II. razreda, volilno upravičenost se naj da vsem onim, ki bivajo že eno leto v Ljubljani, uvede se naj na vsakem volišču poseben oddelek, kjer vtakne vsak volilec svojo glasovnico v kuverto, ne da bi ga mogel kdo opazovati in končno naj ima pravico vsaka stranka, da odpošlje svoje člane v volilno komisijo.

Župan dr. Tavčar izjavi, da na podlagi sedanjega pravilnika ne more pripustiti glasovanja o predlogu v tej seji, ampak da ga izroči odseku. Obč. svet. Kristan je s tem zadovoljen.

K besedi se še oglasi obč. svet. Reisner. Mi moramo gledati na posledice izpremembe zakona, ker je jasno, da je sestavila S. L. S. ta zakon samo na podlagi posledic ne pa na podlagi pravice. S. L. S. je računala, kako bi dobila večino in tem računom je prilagodila svoj zakonski načrt. Če govori sedaj zastopnik S. L. S., da se ne sme govoriti o posledicah je to hinavščina, ker misli drugače, kot pa dela. Tudi je nerazumljivo zakaj hiti S. L. S. tako z zakonom!

Dr. Triller: Ker so spomladí volitve!

Mesto naglice bi bilo veliko bolj na mestu, da raje preštudirajo še malo bolj zakon, da ga ne bo treba vsako leto popravljati, kar gotovo ni dobro znamenje za one, ki so ga sestavljali.

Nato govori še dr. Zajc z juridičnega stališča.

Končno besedo ima poročevalec obč. svet. Višnikar, ki še enkrat utemelji odsekov predloge, na kar odredi župan glasovanje.

Sprememba § 7 se odkloni z glasovi nar. napr. obč. svet. ter nemških in social. dem.

Sprememba § 24 in 48 pa z glasovi nar. napr. obč. svetovalcev.

Nato stavi še vedno veselo razpoloženi Štefe en predlog, na kar stavi še obč. svet. Kos vprašanje na župana, kaj je »z belajhten-go«.

Nato zaključí župan dr. Ivan Tavčar sejo ob 8. uri zvečer.

Sledi tajna seja.

DNEVNI PREGLED.

Novonemška kulturna zveza v Avstriji. Pod tem naslovom prinašamo na uvodnem mestu zelo zanimive podatke o novem gibanju med avstrijsk. Nemci, ki ga ne moremo in ne smemo prevzeti Slovani in zlasti ne Slovenci. Danes prinašamo le kratko vsebino nemške propagandne brošure »Der neudeutsche Kulturbund in Oesterreich«. V prihodnje se bomo s tem gibanjem obširneje pečali z našega slovenskega stališča.

Kakor gospodar tako sluga. V včerajšnji seji se je deželni glavar Sušteršič zadržal na svoj stari način nad nekimi obiskovalcem galerije, danes pa je hotel nek naprednjak govoriti z naprednimi poslanci v deželnem dvorcu, ko je šel skozi vežo, kjer je vhod na galerijo, so tam stali štirje sluga, ki so se začeli v svoji objestnosti norčevati iz naprednjaka, ki je bil seveda

toliko dostojen, da se za taka bevskanja niti zmenil ni. Mislilo si pač ti ljudje, ako je naš gospodar tak, zakaj bi pa še mi ne bili.

Razprava o podržavljenju ljubljanske policije v deželnem zboru pride menda že v petek na razgovor. Ljubljanski župan dr. Tavčar je pooblaščen, da zastopa kot ljubljanski deželni poslanec v deželnem zboru stališče mestne občine ljubljanske. Vezan je na sklep občinsk. sveta od včeraj, ki pravi, da mestna občina ne prispeva več kot 40 do 50 tisoč kron letno. Ta svota je itak prevelika in če bi se Ljubljana merila z Krakovom in Lvovom, bi morala plačati le nekaj čez 700 K letnih. Radovedni smo kakšno stališče zavzamejo v zbornici klerikalci. V občinskem svetu sicer klerikalna delegacija ni mogla drugače postopati kot da je pod pritiskom javnega mnenja bila proti 130.000 K in za predlog finančnega odseka. V deželnem zboru se pa še ne ve kaj store klerikalci. Nemogoče in neverjetno ni, da bo tamkaj glasoval dr. Zajc drugače kot v občinskem svetu.

Klerikalci proti orožnikom. Robati in neotesani župnik Hladnik misli, da za svoje volilce že veliko in dovolj stori, ako pri vsaki drugi seji v deželnem zboru kakega uradnika ali drugega državnega uslužbenca prav po krščansko opusje. Predvčerajšnjem se je spravil na orožnike, ki opravljajo v deželi za majhen denar zelo naporno službo, ki je povrh še najbolj ne-hvaležna. Vsaka polic. služba je zoperna in ostudna že sama po sebi. Še ostudnejši pa je ljudski zastopnik, ki porabi vsako priliko, da odpre demagoška usta in spusti nekaj laži čez nedolžne trpine, samo, da mu zaslepljeno ljudstvo ploska! Farovži postajajo sploh od dne do dne bolj predrzni in nesramni. Tamkaj mislijo ljudje, da je fajmošter že človek in pol. Postave zanje ne veljajo. Kot poslanci uganja gospoda iz farovžev najgršo osebo politiko, huiskajoč o sobito proti uslužbencem raznih kategorij. Baron Schwarz je sicer takoj reagiral na Hladnikovo natolcevanja, a mož bi zaslužil, da bi ga še vse drugače prijel. Župnik Hladnik misli, da v deželni zbornici lahko nemoteno laže in obrekuje.

Orazmovo gerentstvo. Razsodba c. kr. deželnega sodišča v pravdi Orazem-Černe je dokazala tudi, da sta občinska svetovalec, sedanja gerentova svetovalec Kocmur in Orehek sokriva Orazmovih nerednosti v škodo mošćanske občine. Na Orazmov ukaz sta namreč Kocmur in Orehek uročila rekurz proti volilnemu imeniku, katerega je dal Orazem vedoma in nalašč napačno sestaviti, kar je stalo občino 90 K. Kakor je danes Orazem nemogoč kot občinski gerent, tako sta nemogoča tudi Kocmur in Orehek, ki sta Orazmu pomagala oškodovati občino.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe se vrši 26. t. m. Na dnevnem redu je izprememba društvenih pravil. Klerikalci bi jih menda radi tako izpremenili, da dobe z njimi absolutno moč v družbi. Ni jim pa toliko za družbo kot za pol milijona premoženja, ki so ga tekom desetletij kmetje in drugi člani c. kr. kmet. druž. prihranili. Na dnevnem redu občnega zbora dne 26. t. m. je tudi volitev petih odbornikov. Klerikalci bi baje radi vse naprednjake pometali iz odbora. Da bodo lažje strahovali kmete in druge svetnjake, napravili so občni zbor kmetijske družbe v »Union« in na ponedeljek, zato da bo lahko navzoča vsa duhovščina cele dežele.

Konkurz pivovarne združenih gostilničarjev alpskih dežel v Lescah. V tej konkurzni zadevi je razpisana volitev upravnega odbora in konkurznega upravitelja na 16. februarja 1912. Ker je znano, da imajo razni slovenski denarni inštituti in tudi zasebniki velike terjatve, opozarjamo iste na volitev, saj je jako važno, kdo pride v upniški odbor. Upniški odbor zna posebno v tem slučaju konkurz na jako različen način rešiti in zato je tudi važno, kedo je konkurzni upravitelj. Začasni konkurzni upravitelj je advokat dr. Metnitz, ki pa zastopa tudi druge velike pivovarne. Mi opozarjamo torej slovenske upnike, na slovenske odvetnike v Celovcu, katerim se naj takoj pošlje pooblastila in izvlečke iz knjig. Domači upniki bi se morali zato takoj pobrigati v njihovem lastnem interesu. Pri tej priliki pa sploh ne maramo omenjati okolnosti, da nemški odvetniki svojim slovenskim tovaršem jemljejo upravitelstvo konkurznih mas.

Demonstracije po Zagrebu se vedno nadaljujejo sinoči je policija zopet prepovedala socialno demokratiški shod, tudi zaupni sestanek vabljenih se ni smel vršiti, ko so se zbirali ljudje okoli gledališča je navalila policija nanje, množica pa je napadla s kamenji policijo v beg ter jo podila od gledališča pa do Jelačičevega trga. En policijski uradnik je bil na begu nevarno ranjen. Ko je pridrvela okonjena policija, so ljudje metali pred konje tako imenovane žabice, vsled česar so se začeli konji plašiti, tako da je ostala policija demonstrantom nasproti dolgo časa brez moči. Čuvati je mogla le dohode na Markov trg in razna ogrska poslopja. Šele pozno v noč se ji je posrečilo razgnati demonstrante, ki so se pa razdelili v manjše skupine in demonstrirali po mestu. Med delavstvom vlada radi policijskih prepovedi veliko ogorčenje, govori se splošno, da bo delavstvo napravilo generalni štrajk, vsled česar je položaj jako vznemirljiv. Začeli so po ulicah že pokati revolverji. — Pri zadnjih demonstracijah je bil ranjen en policijski uradnik in 19 redarjev, aretiranih pa je bilo do 25 ljudi; koliko je ranjenecv se ne ve, ker se ni nikdo oglašil na policiji za prvo pomoč.

Spor v socialni demokraciji. Zadnjič smo poročali, kako nekulturno so nastopili dunajski nemški socialni demokratje napram češkim, ko so jih vrgli iz delavskih domov in preprečili gostovanja narodnega gledališča iz Brna. Češki socialni demokratje pa pripravljajo sedaj na to postopanje odgovor, ki pa zna biti za nemške socialne demokrate jako neprijeten. Češka socialna demokracija je namreč sklenila, da postavi pri letošnjih občinskih volitvah na Dunaju svoje lastne kandidate, ter na ta način prekine vse politične odnose z nemškimi socialnimi demokrati. Ta sklep Čehov je velike važnosti, ker so na Dunaju delavski, socialno-demokratski okraji, kjer tvori češko delavstvo

večino, tako na primer Favoriten in Brigittenau, na ta način ni izključeno presenečenje, da pride v dunajski občinski svet tudi zastopnik čeških socialnih demokratov.

Zgodovinski dan v nemškem državnem zboru je bil pač včerajšnji, ko je prvi podpredsednik zbornice socialni demokrat Scheidemann otvoril sejo. Scheidemann je prvi neplemič, ki sedi na predsedniškem mestu; zanimivo je pogledati par imen njegovih prednikov, da se vidi, kako se spreminjajo časi. Tako so sedelinate mestu doslej pl. Simon, pl. Forekanbeck, pl. Seidewitz, grof Armin-Baitzenburg, pl. Gossker, pl. Levetzow, pl. Wedell-Piestoria, baron Boul-Barenberg, grofa Ballestrem in Stollberg, pl. Schwerin-Löwitz, a sedaj pride bivši tiskarski učenec socialni demokrat Scheidemann. Cesarja Viljema odslej gotovo ne bo več v nemški parlament. Scheidemann je bil najprej tiskarski vajenec, nato se je posvetil žurnalistiki in bil leta 1903 izvoljen poslancem. Scheidemann je znan tudi po naslednjih svojih besedah, ki jih je rekel v nemškem državnem zboru: Jaz poznam prav dobro prusko zgodovino, zato pa tudi dobro vem, da spada besedolomstvo tako-rekoč med najvzvišenejšje tradicije pruske vladarske hiše.

Poročil se je gospod Andrej Oset, posestnik Tolstovrške slatine z Micko Osetovo roj. Urbančev iz Lehna na Pohorju.

Izprašaním srednješolskim kandidatom, ki so napravili v tem terminu izpit in niso še v službi, se nasvetuje, da se oglase za poskusne kandidate pri c. kr. deželnem šolskem svetu; vsak pač v onem kraju, oziroma deželi, kjer so mu razmere za brezplačno službovanje najbolj ugodne. Vsi pa se naprosijo, da sporočipotrebne podatke »Društvu slovenskih profesorjev v Ljubljani«.

Slovenski zgodovinarjem sporočamo, da so v tej dobi razpisana tri definitivna zgodovinska mesta in sicer na ženskem učiteljsku v Gorici (zadnji vložni dan 29. februarja), na c. kr. višji realki v Gorici (zadnji vložni dan 15. marca) in na c. kr. višji gimnaziji v Trstu (zadnji vložni dan 15. marca).

Dve nesreči eno popoldne. V Borovnici je včeraj popoldne ob treh povozil tovorni vlak šletnega sina čuvaja Korena, ko sta se križala dva vlaka; prvemu se je ognil, drugi ga je pa strl kolj do mrtvega. Hčerko zidarja Žerjava je pa sredi vasi povozil težko obložen voz ravno, ko je voznik bil za vozom in zaviral. Stariši, pazite na otroke!

Pobegnil je od goriškega dragonskega polka četovodja B. Marovšek. Nekaj je defravdiral in iz strahu, da bi ga dobili, pobegnil.

Loterijske številke. Praga: 77, 82, 59, 55, 12.

LJUBLJANA.

Ljubljanski občinski svetniki zoper — Ljubljano! Neverjetno in vendar resnično. V včerajšnji seji občinskega sveta ljubljanskega so Ljubljancem lahko videli kdo je njihov prijatelj. V včerajšnji seji so bili prvič na neovrgljiv način — in to še brez sramote — klerikalni obč. svet, nastopili zoper interese ljubljane. V razpravi je bil namreč predlog dežel-nega zbora radi izpremembe občinskega in volilnega reda. Po tem predlogu bo v Ljubljani nad 700 volilcev v deželni in državni zbor volilo kot dosedaj. Ti volilci pa ne bodo domačini, marveč tujci za ljubljansko občino. Po tem predlogu bo s časom lahko cela Kranjska dežela v Ljubljani volila v deželni in državni zbor. Naprednjaki, socialni demokrat in Nemci so vsi povdarjali, da odklanjajo predlog deželnega zbora, ker je za Ljubljano krivičen in nepošten. Klerikalni občinski svetniki so ga zagovarjali, ker so imeli zato ukaz od dr. Sušteršiča. Sedaj lahko vidijo klerikalci v Ljubljani kako nesrečna je bila misel poslati v občinski svet zastopnike S. L. S. Kozla napraviti za vrtnarja, ali pa klerikalca za ljubljanskega občinskega svetnika, to je vseeno. Edina sreča je še, da klerikalci v občinskem svetu danes o nobeni stvari ne odločajo. Če bi pa imeli odločilno besedo, bi kmalu šli beračit Ljubljancem in to brez razlike političnega naziranja.

Prvi nastop vladnega svetnika Detela. Včeraj je v občinskem svetu prvikrat nastopil vladni svetnik Detela. Boljše bi storil, ko bi tega vsaj včeraj ne napravil. Morda je imel ravno včeraj nesrečno uro, da je bil tako konfuzen in raztresen. Morda bi kedaj pozneje bolj srečno nastopil. Škoda za Detelo. V javnosti je sedaj veljal kot priznan slovenski pisatelj, včeraj se je prvikrat obširneje spustil v politično debato in prvič ta smola. Ob ves kredit je Detela. Zbornica in galerija je kar zmajevala z glavami, take otrobe je vezal. Na galeriji je priprost mož po njegovem govoru pripomnil: »No, ta je pa gotovo danes deteljo zobal«.

Oj ta nesrečna Detelija. Včeraj so bili bleri-kalni občinski svetovalci res taki, kot da bi vsi zobali deteljo. Tudi Zajc in Kos sta se najedla. Dr. Zajc je govoril včeraj v občinskem svetu kot — jurist! Baje mu je Peganov solicitor ter dni vtepel v glavo pravno stališče, ki ga je razkril včeraj. Kos je čivkal s plinovimi luči. Tožil je da je Ljubljana v Kolodvorski ulici jutraj kakor hribovska vas. Govoril je pa tako kot da bi ravno kar prišel od Sv. Treh kraljev v Ljubljano ter privezal pri »Figovcu« krave. Pogrešali smo v včerajšnji seji samo še Jegliča, ki je slaven odkar je stavil ob največjem snegu in najhujši zimi, nujni predlog, da se regulira park pred cerkvijo sv. Petra. V včerajšnji seji bi bil jako ugoden čas za to, da bi staval Jeglič nujen predlog, da naj se spravi z glavnega trga zapadli sneg. Ta je namreč že zdavnaj zginit od tod. Deteljine se pa je tudi navžil Štefe. Mogočno in oblastno je nastopil koncem seje kakor Pavliha z rdečo marelo pod pazduho ter vprašal župana kedaj bo izplačana draginska doklada za mestne delavce. Župan je spravil celo zbornico in galerijo v smeh, ko je radovednemu demagoškemu Štefetu povedal, da je bila doklada že predvčerajšnjem nakazana. Oj ti nesrečna detelija! Če je klerikalne občinske svetnike tudi po noči tako razganjala kot jih je v občini-

skem svetu, potem so imele rodbine klerikalnih veljakov celo noč »teater«.

Obrtniški ples, ki se je vršil sinoči v Narodnem domu je kar se tiče prireditve in obiska najlepše uspel. Pokroviteljica plesa je bila gospa županja dr. Tavčarjeva. Prireditve so obiskali župan dr. Tavčar, državni poslanec dr. Ravnikar, deželni odbornik dr. Triller, dež. poslanca Višnikar in Turk ter predsednik trgovske in obrtne zbornice Knez. Veselo vrvenje in razpoloženje je trajalo v pozno noč.

Danes se vrši velika domača plesna veselica pri Golobčku, Budjeviška pivnica, Sv. Petra cesta št. 26. Glej inserat!

DRUŠTVA.

Odborova seja »Matice Slovenske« bo v četrtek dne 15. februarja 1912 ob 6. uri zvečer v društvenih prostorih.

Vabila na maskarado ljubljanskega »Sokola«, ki se vrši pod devizo »Jaz Piereta — Ti Pierot« dne 20. svečana v vseh gorenjih prostorih »Narodnega doma« so se danes razposlala. **Vstopnice** se dobivajo za nečlane (po 3 K) v trgovini Gričar in Mejač v Prešernovi ulici ter zvečer pri blagajni, za člane (po 2 K) pa le pri blagajni proti izkazilu. (Običajna globa letos odpade).

Za Slavčevo maskarado, katera se vrši prihodnjo nedeljo v smislu velikega pustnega korzose predprodajajo vstopnice v trgovini zlatarja g. L. Černeta v Wolfovi ulici in v trafiki g. Šešarkove v Šelenburgovi ulici.

Za Sokola v Mostah se je nabralo včeraj v Črnetovi gostilni v Mostah 8 K 10 vin. pri veseljem omizju, ko se je zvedelo, da je bil občinski gerent Oražem pred vsklitnim sodiščem obsojen! Denar se je izročil na pristojnem mestu.

Občni zbor obrtne zadruge na Bledu se vrši v nedeljo 3. marca 1912 popoldne ob 2. uri v prostorih hotela »Triglav« na Bledu.

»Veliki slovanski ples« prirede Česká Beseda, Dalmatinski Skup, Slovanska Čitalnica in Hrvaško društvo »Strossmayer« v Trstu dne 24. februarja 1912. v vseh prostorih »Narodnega Doma« v Trstu.

Odpravljeni prazniki ter delavstvo in uslužbenci.

Papež je torej odločil, da odpade šest praznikov na leto, kar pomeni bistveno pridobitev šestih delavnih dni na leto. Ni moj namen presojati to cerkveno naredbo iz cerkvenega stališča, ampak le iz socialnega, v kolikor tangira delavstvo v obče.

Vsakdo mi prizna, da je izgubilo delavstvo v resnici na leto 6 dni svoje prostosti, da je priklenjeno v Avstriji na podlagi obstoječega reda šest dni na leto več v zaduhle delavnice in s svojimi enoličnimi vrvečimi, duha in telo morečimi stroji napolnjene tovarne. Materijal na pridobitev bo pri nekaterih kategorijah pač neka, četudi slaba kompenzacija za izgubo teh prostih dni, katere je porabil marsikateri delojemalec za razvedrilo svojega duha, za okrepilo svojega telesa in tudi za svoje rodbinsko življenje, ker je lahko v krogu svojecev prebil cel dan.

Gotovo pa je na drugi strani, da je bil praznik marsikateremu delavcu v materijalno škodo, bodisi vsled tega, ker ob praznikih sploh ničesar ni zaslužil, bodisi tudi, da je na dela prosti praznik neprimerno porabil in izdal neprimerno velike svote. V tem ne leži nobeno očitjanje, ampak le konstatiranje dejstva, ki ga vsak lahko povsod opazi in to ne le pri delavskih, ampak pri vseh slojih, ki so primorani z rednim materialnim ali duševnim delom skrbeti za svojo ekistenco.

Kako stališče torej zavzeti nasproti položaju, ki ga ustvarja v Avstriji papeževa odločitev? Kako ob tej priliki storiti mogoče zopet majhen korak v zboljšanju socialnega položaja delavstva? Mislim, da najprimernejše in najbolje sledeče: Šest praznikov je odpravljenih, to pomeni kakor rečeno šest dosedaj prostih dni. Teh šest dni naj dajo vsi delodajalci svojim odjemalcem kot enkratne, celotne letne počitnice, bodisi, da se pomnoži že obstoječe število tozadevno prostega časa, bodisi, da se ta sedaj normira za vse kategorije pri industriji, obrti in sploh pri vsakem delu, kjer še ni obstojal. Dnevi teh počitnic pa se naj delojemalcu plačajo po normalnem tarifu od delojemalca.

Ta način uporabe odpadlih šest praznikov se mi zdi najboljši in najprimernejši, kajti delojemalec dobi za to dobo absolutno prostost, ki jo poljubno izrazi sebi v prid, a nima tudi ta čas skrbj radi dnevnega zaslužka. Gotovo bo take počitnice večina delavstva uporabila ravno tako ali še bolje v svoj prid, kakor je do sedaj praznike, obenem pa bi uplivala take počitnice veliko bolj pogojeno na one bolj lahkomiselne in zapravljive elemente vseh slojev, ki so jim bili sedaj prazniki le v materijalno in čisto tudi duševno izgubo.

Najnovejše vesti, telefonska poročila.

AERENTHAL.

Dunaj, 14. februarja. Danes popoldne se je stanje obolelega ministra Aehrenthala nekoliko poboljšalo ali to samo za kratek čas; tekem popoldneva je trikrat omedlel in bil popolnoma brez zavesti, nadalje ležal v nekaki napol omotici in govoril nerazumljive besede. Stanje je skrajno resno. Vedno napredujoče razstave krvi ni mogoče več ustaviti, tudi kravčenje se ponavlja vedno v večjem obsegu.

ODGODITEV GALIŠKEGA DEŽELNEGA ZBORA.

Lyov, 14. februarja. V današnji seji gališkega deželnega zbora so Rusini nadaljevali svojo

obstrukcijo, vendar je poljska večina rešila dnevni red; koncem seje pa je deželni maršal prečital cesarski odlok, s katerim se odgodi zasedanje gališkega deželnega zbora. Po odgoditvi so se sešli rusinski poslanci ter sklepali o groglasu na prebivalstvo.

POLOŽAJ NA OGRSKEM.

Budimpešta, 14. februarja. Večina listov se bavi s položajem ter konstataira, da zadnji rezultati pogajanj med avstrijsko in ogrsko vlado ne pomenjajo nikak uspeh ali pozitivno rešitev položaja, ker se opozicijske stranke nikakor ne zadovolje s stališčem ogrske vlade. Pravi in odločni boj proti brambni reformi podvzame opozicija šele sedaj.

POSLEDICA SRBSKE MINISTRKE KRIZE.

Belgrad, 14. februarja. Vodja mladoradikalcev Ljuba Stojanović, katerega misija glede sestave novega kabineta se je popolnoma ponesrečila, je odložil svoje mesto v državnem svetu ter se misli umakniti iz političnega življenja.

NEMŠKI ŠPIJON.

Gibraltar, 14. februarja. Tukaj so angleške straže aretirale nekega Nemca, ki je skušal fotografirati obrežne trdnjave in utrdbe.

NEMŠKI DRŽAVNI ZBOR.

Berlin, 14. februarja. V današnji seji poslanke zbornice je bil izvoljen predsednikom član levice svobodomislec Kaemmerer, edini meščanski poslanec, ki je bil izvoljen v Berlinu.

ANGLEŠKA ZBORNICA LORDOV.

London, 14. februarja. Danes je kralj Jurij otvoril zasedanje lordske zbornice s prestolnim govorom.

HALDANEJEVA MISIJA.

London, 14. februarja. Tukajšnji listi poročajo, da se je misija vojnega ministra Haldaneja ki se je tikala v prvi vrsti vprašanja mornariškega oboroževanja, popolnoma ponesrečila.

KITAJSKA REPUBLIKA.

Berlin, 14. februarja. Tukajšnji kitajski poslanik je danes nemškemu zunanjemu uradu uradno naznanil spremembo kitajske ustave in preosnovno monarhije v republiko.

RAZNO.

ŽENA HOTELA UMORITI MOŽA.

V Zibiki na Štajerskem sta živela zakonska Pesarič, ki nista bila drug z drugim zadovoljna. Zlasti je bila žena vedno sitna, jezična in zelo prepirljiva, vrhu tega pa ji ves zaslužek njenega moža ni nikoli zadostoval. Zato je šel ta vsako leto spomladi po zaslužek na Tirolsko in ostal tam približno do božiča, odkoder ji je vsako leto prinesel od 300 do 400 K prihranka. Pa še ni bila zadovoljna. Zlasti pa ni bilo nikdar miru v hiši, ko je zvedel soprog, da ga žena goljufa in vara in je bila že celo z drugim noseča. Da ni mož te »ljubeznjivosti« svoje žene mirno prenašal, ampak ji zagrozil in grozil, je samo posebi umevno. V noči 3. t. m. pa je »boljša« polovica napadla in prizadejala svoj »slabši« polovici mnogo udarcev s sekiro in ga malone ubila. Sosedje, ki so slišali obupno možvo klicanje na pomoč, so ga komaj še rešili in ga obvarovali nadaljnjih udarcev od strani podivjane žene. Terezija Pesarič trdi, da ni hotela tako hudo, in da mu je prizadejala le tri udarce, vendar je komisija konstatirala po mnogih ranah, ki jih ima ranjenec, in pa po udarcih, ki se poznajo na postelji, da je bilo nad devet udarcev. Žena je na vsak način hotela svojega moža umoriti, pa se ji ni posrečilo, ker je bil strop prenizek in zato niso bili udarci s sekiro tako silni, da bi povzročili glo-

bokaje in nevarnejše rane. Vendar je malo upanja, da bi ranjenec ozdravel. Neusmiljeno baburo so izročili celiskemu sodišču.

KOLIKO ČASA BODE ŠE OBSTOJALO NEMŠKO CESARSTVO.

Še eno leto, kajti l. 1913 bo baje konec tega obširnega in mogočnega cesarstva, vsaj pariški list »Matin« pripoveduje tako svojim čitateljem to novico in se pri tem opira na neko pravljico, ki kroži o Hohenzollerijih. Med člani nemške cesarske hiše so nekateri principi, ki so celo trdno prepričani, da se bo prorokovanje neke Sibile res izvršilo. Ko je namreč leta 1849 princ-regent poveljeval četam, ki naj bi zadušile upor na Badenskem je čul tudi o neki prorokovalki, katere napovedbe so se baje vedno izpolnile. Vsled svoje radovednosti jo je tudi poklical k sebi, kjer mu je na prav originalen način tolmačila njegovo bodočnost. Imela je v roki pero in pred sabo v obliki kroga razvrščene številke, šla z roko po številkah in se ustavila pri oni številki, ki jo je smatrala kot pravo. Vsi njeni odgovori so namreč obstojali le v številkah.

Na vprašanje, v katerem letu se ustanovi nemško cesarstvo je prorokinja naznačila na gori omenjeni način letnico 1849. Nato je podpisala vse posamezne številke tega števila pod 9, tako-le:

1849
1
8
4
9

»Seštejte skupaj in dobite letnico Vašega kronanja«, je dejala vedeževalka. Svota teh števil je 1871. »Kdaj bom pa umrl«, vprašal je nadalje princ. Vedeževalka je zopet napisala število 1871 in podpisala na enak način kot popreje posamezne številke

1871
1
8
7
1

»Seštejte sedaj in dobite letnico Vaše smrti«, bil je odgovor. To naj bi bilo l. 1888. »In kdaj bo konec nemškega cesarstva?« bilo je tretje vprašanje princovo. Enako kot v obeh slučajih popreje, je tudi sedaj storila vedeževalka podpisala številke in seštel. In znesek je bil 1913.

Ta čudna pripovedka je prav zelo razširjena, zlasti v kraljevski vladarski prusovski hiši. Dvakrat se je že to prerokovanje izkazalo kot resnično: v letu 1871 je bil kralj Viljem kronan za cesarja nemškega in leta 1888, je umrl. S strahom pričakujejo sedaj boječi principi in bojazljive princezinje oni dan, ko bo konec njihove slave; pogubonosni oblaki vojske, ki so zadnjič pretli vsi Nemčiji in zmaga socialdemokratov pri zadnjih volitvah pa naj so predhajajoča znamenja »usodnega dneva«. — Če le ni vse to vkup le pobožna želja pariškega »Matina« —!?

Odgovorni urednik Radivoj Korene.

Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Plamenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Krasna svilen maska samo enkrat rabljena (v Ljubljani nepoznana) za damo se cenno proda. Naslov pove »Prva anončna pisarna«.

Išče se mesto hišnika za takoj ali pozneje. Ponudbe sprejema »Prva anončna pisarna«.

131—3

V gostilni »Budjeviške pivnice«

(»pri Golobčku«)

Sv. Petra cesta št. 26

se vrši danes, dne 15. februarja

Velika plesna veselica.

K obilni udeležbi vabi

N. Kukman.

FR. P. ZAJEC

Ljubljana Stari trg 9 Ljubljana

priporoča kot prvi slovenski izprašani in oblastveno koncesijonirani optik in strokovnjak svoj

optični zavod.

Dalnogleda, toplotmere, in zrakomere vseh vrst.

Očala, ščipalniki natančno po zdravniškem receptu.

Cenike pošiljam na zahtevo zastoj in poštne prosto.

Umetni in trgovski vrtnar

J. WIDER, v Ljubljani.

Trgovina cvetlic:

Šelenburgova ulica šte. 3.

Vrtnarija:

Cesta na Rožnik šte. 25.

Točna postrežba in takojšnja izvršitev vsakovrstnega vezanja cvetlic. 50

„Učiteljska tiskarna“

v Ljubljani

r. z. z. o. z.

Frančiškanska ulica šte. 8

je najmoderneje urejena in opremljena za tisk vsakovrstnih tiskovin: knjig, brošur, urad. tiskovin, not, lepakov, vizitk, in kuvert.

□ □

Litografija. - Stereotipija. - Najmodernejša črke in okraski. Tisk v različnih barvah.

Najfinejša izvršitev.

Solidna in točna postrežba.

□ □

— 104 —

suverenov evropskih. Vse se je treslo pred njim, ne samo v njegovih krajinah ampak tudi v Franciji, v Parizu, v Hiši Saint Pol, vse, vse — razven Izabele Bavarske, postal je tudi edini možni konkurent vojvodi orlanskemu, ki je takorekoč že vladal kraljestvom; zato sta se tudi smrtno sovražila.

Da, bil je to izmed onih divje-drznih plemičev, v katerih so pevali trubadurji in so šle pripovedke, polne strahu in občudovanja v toplih večerih, pri zaprtih durih. Nihče ga ni videl drugače, kakor pod orožjem; bil je mrka postava iz jekla, koje senčnik se je privzdignil le redkokedaj in koje obraz je videl le malokdo. kadar je koračil, z naježenimi perjačami, so šli pred njimi njegovi oprode, ki so nosili sulice in njegove železne rokavice, ob njem pa dvorjani in v blestečih oblačilih, njegovi oboroženci pa so kričali: Prostor za gospoda burgundskega! In ulice so se praznile, okna so se zapirala, on pa je stopal kakor bog strahovanja, veliki fevdnik brez usmiljenja: bil je Oblast, bil je Nasilje. Njegova zgodba je bila izmed onih, ki naježijo lase gostom, razpajenim od vina; od dne do dne se je bolj na široko razmahovala. Pri Nikopolisu mu je bil Bajazet pobil križarje, ki jih je vodil. In ko se je boril sam v krdelu nevernikov je besnel s tako divjostjo, da se mu nihče ni upal blizu. In ko se je prigodilo, da se je pobunil narod in kričal: Svoboda, svoboda, je privršal on, kakor pozneje v Liege, v Othee, kjer je dvajset tisoč upornih meščanov zalivalo s krvjo prah. V divjih pohodih je križal po Evropi, kamor je prišel, je pustil za sabo jok in škrapanje z zob-

tako številnim spremstvom je stekla k staremu Champdiversu, ki je stal med njimi in je dejala: — Oh! Kako je potreben ta nesrečni gospod usmiljenja!...

In ena sama misel je prešinila sedaj vse velikaše:

— Treba je, da pride ta deklica v Hišo Saint Pol in ozdravi kralja!...

— Gotovo, seveda, je pritrjeval z gnjevom vojvoda Berry, kralj mora ozdraviti!

Champdivers je prebledel. Bilo mu je, kakor bi mu trgali dušo. Če odide Odette, bo umrl od žalosti in bridkosti brez nje, ki mu je prinesla toliko radosti in veselja.

— Govorite gospodična, je povzel Berry, kako je vse to prišlo?

Kako je prišlo? Niti Odette, niti kralj, nihče, nihče ni mogel vedeti. Vsi so mogli konstatirati nenavaden vpliv Odette na kralja. Vsi poročevalci govore o tem — pa nobeden ne ve pojasnila...

— Ne vem gospod, je odgovarjala mirno kralj je vstopil in jaz sem bila tu. Najprvo sem se prestrašila njegovih krikov in njegovega obraza. Nato pa se mi je zasmilil, približala sem se mu in ga skušala potolažiti: vpri je v me oči, prijel me je za roko in skoro je utihnil —

Vojvoda Berry je vzdignil glavo, preletel z očmi navzoče, češ: priznamo si, da je vse to zelo neverjetno brez peklenske pomoči... In če bi bili navzoči le pristaši Berryja, ne vemo, kaka usoda bi doletela Odette. Ali večina plemičev ni bila njegova in je kričala: Sam angelj božji je to. Rešiti mora kralja!

Hiša Saint-Pol.

26

Ivan Nevstrašni je postal v tem času močnega in upoštevanja vredna osebnost. Oče njegov, Filip je umrl pred tremi leti 1404. Tako je postal Ivan Nevstrašni s svojimi šestintridesetimi leti vojvoda Burgundcev, grof Franche-Comte, gospod nad Brabantom Limbourgom, Holandsko, grof krajine Nevers, vojvoda Hainaut, skratka eden izmed najsilnejših